

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Gullhättkullen, Forshaga kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610216 Gullhättkullen
Mittpunktskoordinat:	1375558 - 6622324
Totalareal:	4,4 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekad enligt Habitatdirektivet.
Fastigheter:	Forshaga kommun; Hällekil 1:23
Ägandeförhållanden:	Privat

Beskrivning av området

Gullhättkullen är uppbyggd av den basiska bergarten hyperit, som i stora delar av området ger upphov till en kalkgynnad flora av kärlväxter, mossor och lavar. Bergets väst- och nordsidor är mycket branta med talrika lodväggar. Överhängande partier och skred förekommer. Norr om branten finns ett större parti med mosklädda block nedanför branten. I branterna växer en lövträdsrik blandskog med inslag av bl a asp och sälg. Där finns också ett relativt stort inslag av lågor, främst av asp. Flera suboceaniska lavararter har påträffats på lövträd och klippor i området. Brantens närmaste omgivning är kraftigt påverkade av skogsavverkningar. I väster finns ett nyupptaget hygge som når ända fram till den nyckelbiotop som finns beskriven för området.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)
8210	Klippvegetation på kalkrika bergssluttningar	2,0
9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	1,8

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Gullhättkullen är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtyperna i detta Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål*
Klippvegetation på kalkrika bergssluttningar (8210)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst x ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> – Täckningsgrad/beskuggning <i>Typiska arter</i> T ex svartbräken
Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ (9050)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst x ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> - Mängden död ved/levande ved ska vara minst 1/x - Lövträdsandelen ska vara minst x %. - Icke inhemska trädslag ska saknas. - Sumpskogar med en ostörd hydrologi och hydrokemi. <i>Typiska arter</i>

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtyperna ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på långt skikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

8210 Klippvegetation på kalkrika bergssluttningar

- Kraftig barrträdsbeskuggning av brantens övre delar undviks
- Bibehållen mångfald av lövträd i brantens övre delar
- Oförändrad hydrologi
- Påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter och deras populationer får inte ske. De typiska arterna är indikatorarter som reagerar relativt snabbt på naturtypiska hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

9050 Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ

- Skoglig kontinuitet (naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning hos de olika trädslagen).
- Naturvärden utvecklas huvudsakligen genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t ex stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Olika typer av substrat:
 - Död ved; grenar, torrakor, lågor mm i olika nedbrytningsstadier samt olika typer av bränd ved.
 - Gamla och grova träd med dithörande barkstruktur.

- Lövträd av t ex asp, sälg och rönn.
Substraten utgör viktiga livsmiljöer för kryptogamer och insekter. Vissa av substraten är även viktiga som boplatser och födosöksplatser för fåglar.
- Ostörd hydrologi och hydrokemi i sumpskogar och myrmarker.
- Näringsrika basiska jordar och/eller rörligt kalkhaltigt markvatten är en förutsättning för de örtrika granskogarna.
- Påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter och deras populationer får inte ske.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Bevarandet av naturvärdena i området är inte förenliga med skogsbruk, vilkaet vanligtvis utgör det största hotet mot de ingående naturtyperna. Avverkningar och virkeshantering med tunga fordon, liksom markberedning och dikning, kan skada för naturtypen *örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ* viktiga markförhållanden, och därmed leda till förändrad hydrologi. Detta kan i sin tur påverka de botaniska värdena negativt. För naturtypen *klippvegetation på kalkrika bergssluttningar* utgör bergtäkt, igenväxning i brantens övre delar samt för intensivt friluftsliv med slitage och störning som följd, särskilt bergsklättring, potentiella hot. På sikt kan ökat kvävenedfall och sur nederbörd utgöra ett hot mot förekomsten av vissa arter i och utanför området, mest känsliga är sannolikt kryptogamerna. Indirekt kan Gullhättkullens naturtyper och arter hotas av åtgärder som sker i det runtomliggande skogslandskapet, exempelvis kan skogsbruk utanför Natura 2000-området påverka hydrologin inom området.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtyperna *örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ* och *klippvegetation på kalkrika bergssluttningar* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Gullhättkullens Natura 2000-område.

Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Gullhättkullens branter är klassade som nyckelbiotop i Skogsvårdsstyrelsens inventering.
- Tillstånd krävs för täkter (12 kap 1 § Miljöbalken).
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB, hela Natura 2000-området.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

Lämplig bevarandeåtgärd för Gullhättkullen är ett biotopskyddsområde som bildas av Skogsvårdsstyrelsen. Alternativ till biotopskydd kan vara ett naturvårdsavtal mellan markägaren och Skogsvårdsstyrelsen.

Områdets värdekärna bör få utvecklas i det närmaste fritt. Eventuellt kan behov av skötselåtgärder uppstå för att minska beskuggning från buskar och träd i brantens övre delar.

Markägare som berörs av eventuella förslag till åtgärder kommer att informeras för en diskussion om vilka åtgärder som är möjliga/lämpliga för ett långsiktigt bevarande av den värdefulla skogen inom området. I det här sammanhanget vill Länsstyrelsen poängtera vikten av att staten och markägarna har ett gemensamt ansvar inte bara för skogsproduktion utan också för naturvård i skogen. Åtgärder att diskutera kan därför handla om frivilligt sparande av områden, naturvårdshänsyn vid olika skogsbruksåtgärder, naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och/eller naturreservat. När det gäller naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och naturreservat ersätter staten berörda markägare för de inskränkningar i skogsbruket som hänsynen till naturvård medför.

Bevarandestatus idag

8210 Klippvegetation på kalkrika bergssluttningar

Nationellt

Naturtypen klippvegetation på kalkrika bergssluttningar har en god bevarandestatus i landet. Naturtypen är vanligt förekommande i områden med kalkberggrund.

Gullhättkullen

Gullhättkullens bergssluttningen utgör ett representativt exempel på naturtypen *klippvegetation på kalkrika bergssluttningar*. Listan över påträffade rödlistade- och signalarter är imponerande. Arterna indikerar lång skoglig kontinuitet både vad det gäller levande barr- och lövträd men även olika former av död ved. Berget består till största delen av hyperit som är en kalkhaltig bergart. Hydrologin bedöms vara ostörd. Förekomsten av typiska arter är oklar. I branterna växer dock svartbräken, vilken är en typisk art för denna naturtyp. Bevarandestatusen torde vara gynnsam, närmare inventering krävs dock för att fastställa detta. Bergsbranten är klassad som nyckelbiotop.

9050 Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ

Nationellt

De naturvärden som är relaterade till denna naturtyp består ofta av ett artrikt fåltskikt med kärllväxter och marksvampar. Rika orkidélokaler (t ex guckusko och norna) förekommer främst i Jämtland. Områden med gammal skog och lång trädkontinuitet är ovanligt, men i de fall de förekommer har de även mycket höga naturvärden kopplade till grova träd, mycket död ved och stor artrikedom av främst svampar, lavar och insekter. I södra Sverige finns områden med lägre trädkontinuitet av gran, och där lövinslaget är större med bl.a. hassel. Detta beror på en kombination av jordmån, klimat och att skogarna ofta ligger på gammal inägomark som växt igen eller planterats.

Naturtypen är ojämnt fördelad över landet och utgörs i södra Sverige sällan av stora arealer. Naturtypen är vanligast i de kalkrika delarna av den boreala regionen, där Jämtlands län står för den absolut största arealen, speciellt av högörttypen. De kan då utgöra smala stråk i en mosaik tillsammans med t.ex. västlig taiga. Västerbottens-, Uppsala- och Stockholms län är andra delar av landet som hyser större mängd av denna skogstyp, och även i Örebro- och Södermanlands län förekommer den till viss del. Gotlands kalkbarrskogar betas ofta och faller då in under naturtypen.

Gullhättkullen

På Gullhättkullen förekommer ett flertal, av för naturtypen *örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ*, typiska arter t ex trolldruva, skuggviol, vårärt, springkorn och rikligt med blåsippor. Lövträd och död ved förekommer i relativt liten omfattning. Uppgifter om de olika arternas populationsstorlek och trender saknas. Delar av den örtrika granskogen ingår i en nyckelbiotop. På grund av skogsavverkning i direkt anslutning till den beskrivna nyckelbiotopen har arealen örtrik granskog minskats. De kvarvarande delarna riskerar på sikt att reduceras ytterligare genom stormfällning. Förutsättningarna för mykorrhizabildande, kalkkrävande marksvampar riskerar därmed att snabbt försämrats. Bevarandestatusen är oklar.

Uppföljning av bevarandemål

För att kunna bedöma ingående naturtypers bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras. Nedan beskrivs när och hur de olika bevarandemålen ska följas upp.

Ett nationellt uppföljningsprojekt pågår. Kompletteringar kommer att göras då projektets metoder är möjliga att tillämpa.

Bilaga

1. Karta över Natura 2000-området

Referenser

SVS Nyckelbiotopsinventering 1994 (inventeringsresultat "Gullhättkullen" Björn Ehrenroth) Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledningar*.

(www.naturvardsverket.se 2005-01-03)

Naturvårdsverket. 2004. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000* - Version 4: 2004-05-07.

Värmlandsfloran nr 2 2001 (inventeringsresultat från rutan "Älvsbacka" - 11D4f)